

ФОРМИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «НЕВРОЛОГІЯ»

О.О. Дорошенко

Івано-Франківський національний медичний університет

ФОРМЫ И КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «НЕВРОЛОГИЯ»

А.А. Дорошенко

Івано-Франковський національний медичинський університет

FORMS AND CRITERIA OF EVALUATION OF INDIVIDUAL INDEPENDENT STUDENTS' WORK ON THE SUBJECT "NEUROLOGY"

O.O. Doroshenko

Ivano-Frankivsk National Medical University

Резюме. В умовах упровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) відбувається скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на самостійну роботу студентів (СРС) (50-70% навчального часу) та переорієнтація процесу навчання з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно орієнтовану форми. Концепція самостійної роботи студентів спрямована на розвиток особистості майбутнього фахівця, здатного не лише самостійно здобувати знання, а й реалізувати їх відповідно до практичних вимог сьогодення. В статті наведено досвід кафедри неврології ІФНМУ з організації індивідуальної самостійної роботи студентів, наведено основні її форми, а також запропоновано критерії оцінювання. У запропонованих формах індивідуальної самостійної роботи при вивченні дисципліни «неврологія» враховано особливості «сильних» та «слабких» студентів, що дозволяє підвищити мотивацію останніх до глибокого оволодіння предметом, розвинути творчі здібності «сильних» студентів, а ступенева система оцінювання забезпечує дотримання принципів об'єктивності та прозорості.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, індивідуальна самостійна робота, критерії оцінювання.

Резюме. В условиях внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса происходит сокращение аудиторных часов за счет увеличения времени на самостоятельную работу студентов (50-70 % учебного времени) и переориентация процесса обучения с лекционно-информативной на индивидуально-дифференцированную, лично ориентированную формы. Концепция самостоятельной работы студентов направлена на развитие личности будущего специалиста, способного не только самостоятельно получать знания, но и реализовать их в соответствии с практическими требованиями сегодняшнего. В статье приведены опыт кафедры неврологии ИФНМУ по организации индивидуальной самостоятельной работы студентов, приведены основные ее формы, а также предложены критерии оценивания. В предложенных формах индивидуальной самостоятельной работы при изучении дисциплины «неврология» учтены особенности «сильных» и «слабых» студентов, позволяет повысить мотивацию последних к глубокому овладению предметом, развить творческие способности «сильных» студентов, а ступенчатая система оценки обеспечивает соблюдение принципов объективности и прозрачности.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, индивидуальная самостоятельная работа, критерии оценивания.

Summary. With the introduction of credit-modular system of educational process, classroom hours are reduced by increasing the time for independent work of students (50-70 % of studying time) and the change of training process from lectures to individual and personality-oriented form. The concept of self-study of students focuses on the development of the future specialist who not only gains knowledge from self-study, but also implements it according to the practical demands of the present day. The article describes the experience of the neurology department of IFNMU as to the organization of the independent work of the students, presents its basic shapes and suggests evaluation criteria. The proposed forms of individual independent work when studying "Neurology" take into account the peculiarities of "strong" and "weak" students, which allows to enhance the motivation of the "weak" students to study the subject more thoroughly, and for "strong" students to be more creative, while multistage evaluation system ensures that principles of transparency and equal judgement are followed.

Keywords: credit-modular system, individual self-study, evaluation criteria.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Реформування вищої медичної освіти в Україні зумовлене необхідністю підвищення конкурентоспроможності випускників медичних вузів на ринку праці. Запровадження Болонського процесу передбачає можливість забезпечення нової якості вищої медичної освіти [2]. Одним із напрямків гармонізації навчальної діяльності з європейськими освітніми вимогами є індивідуалізація освіти на підставі вдосконалення структури навчальних планів, оптимізації навчального навантаження, упровадження цілісної системи підготовки спеціалістів за індивідуальними навчальними планами [3]. В умовах упровадження КМСОНП відбувається скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на СРС (50-70% навчального часу) та переорієнтація процесу навчання з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно орієнтовану форми. Концепція самостійної роботи студентів спрямована на розвиток особистості майбутнього фахівця, здатного не лише самостійно здобувати знання, а й реалізувати їх відповідно до практичних

вимог сьогодення. Для підвищення якості фахової підготовки спеціалістів необхідна раціональна та ефективна організація самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах. Самостійна робота є основою будь-якої освіти, формою організації навчання та засобом оволодіння глибокими знаннями та навичками [1]. У сучасних умовах актуальною залишається необхідність удосконалення організації самостійної роботи, надання їй більш системного та конкретного характеру, а також критеріїв її оцінювання.

Індивідуальна робота студента (ІРС) – один із основних компонентів навчальної діяльності студента, що сприяє реалізації його творчих можливостей, розвитку здібностей та пізнавальної активності [1]. Проте часто спрощений підхід до організації індивідуальної самостійної роботи студентів не забезпечує здійснення цих завдань. Окрім того, в останні роки викладачам доволі часто доводиться стикатися із проблемою зниженої мотивації в окремих студентів до якісного опанування предметом, та бажання отримати максимальні бали при мінімальних зусиллях. Саме тому необхідним у

плануванні ІРС є врахування студентів з різними навичками та вміннями, що позитивно позначається на формуванні зацікавленості професією медика. Треба розуміти, що “сильні” та “слабкі” студенти відрізняються між собою не стільки за рівнем інтелекту, скільки за силою, якістю й типом мотивації навчання. У цьому контексті “сильний” спрямований на професію, на соціальну її значущість, тому прагне за своїми вміннями на високому рівні. Для “слабких” важливі не самі знання, а прагнення отримати диплом, уникнути осуду, не втратити стипендію.

Враховуючи всі вказані фактори, колективом кафедри неврології ІФНМУ запропоновано альтернативну модель індивідуальної самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни «неврологія», розроблено критерії оцінювання її форм залежно від рівня, обсягу та складності завдань. При вирішенні питання оцінювання реалізовано принципи об'єктивності, прозорості, рівні умови для всіх студентів. Викладач набуває консультативно-координуючої ролі замість інформаційно-контрольної.

Згідно з типовою та робочою програмою під час вивчення модулю 1 «Загальна неврологія» за ІРС студент може здобути не більше 8 балів, модулю 2 «Спеціальна неврологія» – не більше 12 балів.

Протягом вивчення модулю 1 студенту пропонуються наступні форми індивідуальної самостійної роботи:

- чергування у відділенні судинної неврології;
- підготовка і захист на аудиторному занятті реферату або доповіді (у т.ч. рецензії наукової статті, огляду наукових публікацій тощо);
- розробка мультимедійної презентації навчального матеріалу, підготовка та письмове оформлення практичного завдання, ситуаційних задач, схем.

Чергування у відділенні судинної неврології дає можливість студенту здобути 1 додатковий бал за кожне чергування, оскільки дана форма має практичну спрямованість, проте не дає можливості розкрити творчі здібності студента, який виконує роль активного спостерігача. Студент повинен коротко записати дані анамнезу хвороби, неврологічного статусу та клінічні діагнози пацієнтів, оглянутих під час чергування.

Максимальна оцінка за реферат, наукову доповідь дорівнюється 2 балам. Вимогами до реферату та доповіді є використання цікавих сучасних даних фахових наукових видань та вільне володіння представленою інформацією. 1 бал отримує студент в тому випадку, коли недостатньо добре володіє підготованим матеріалом, недостатньо відповідає на поставлені запитання. Незадовільно підготований текст реферату (плагіат, застарілість використаної бібліографічної бази) може бути причиною для відмови викладача оцінювати роботу, що водночас унеможлиблює її презентацію та захист студентом.

Максимальна оцінка за розробку мультимедійної презентації навчального матеріалу, підготовку та письмове оформлення практичного завдання, ситуаційних задач, схем складає 1 бал.

Таким чином, протягом вивчення модуля 1 «Загальна неврологія» завдання, які вимагають аналізу та синтезу інформації дають можливість студенту здобувати по 1 додатковому балу, а завдання, що вимагають творчого підходу, більш глибокого аналізу матеріалу, – по 2 бали.

Під час вивчення модулю 2 «Спеціальна неврологія» актуальними залишаються форми індивідуальної самостійної роботи, які використовувалися при вивченні модулю 1, а також додаються наступні:

- участь студента у науково-дослідній роботі з проблематики навчальної дисципліни (виступи в наукових гуртках, на конференціях, участь в конкурсах наукових праць тощо);
- підготовка відео-презентації клінічного випадку, розглянутому на чергуванні чи за даними літератури: анамнез

Таблиця 1. Форми, кратність та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи студентів у модулі 1 та модулі 2

	Максимальна кількість балів за виконання завдання	Мінімальна кількість балів за виконання завдання	Максимальна кратність виконання протягом модуля 1	Максимальна кратність виконання протягом модуля 2
Чергування у відділенні судинної неврології	1	1	4	6
Підготовка і захист на аудиторному занятті реферату або доповіді	2	1	4	6
Розробка мультимедійної презентації навчального матеріалу, підготовка та письмове оформлення практичного завдання, ситуаційних задач, схем	1	1	2	3
Підготовка відео-презентації клінічного випадку	3	1	-	2

хвороби, дані неврологічного статусу, визначення суми патології та топічного діагнозу, обґрунтування клінічного діагнозу, проведення диференційної діагностики, визначення плану лікування.

Участь студента в науково-дослідній роботі оцінюється за наступними критеріями:

- систематичне відвідування засідань студентського наукового гуртка кафедри – 1 бал за семестр;
- участь у студентській науковій конференції у формі публікації тез доповіді – 2 бали;
- участь із стендовою доповіддю на студентській науковій конференції – 3 бали;
- участь із усною доповіддю на студентській науковій конференції – 4 бали;
- здобуте призове місце за доповідь (усну чи стендову) на студентській науковій конференції: I місце – 8 балів, II-III місце – 7 балів.

Підготовка відео-презентації дає змогу здобути 3 додаткові бали за умови, що презентація виконана якісно, дано глибоку інтерпретацію клінічних даних, 2 бали – у випадку, якщо допущені незначні неточності при визначенні суми патології та топічного діагнозу, обґрунтуванні клінічного діагнозу, 1 бал – якщо наведені дані мають поверхневий описовий характер.

Всі наведені форми індивідуальної самостійної роботи студентом обираються за бажанням. Вони можуть бути поєднані в різних комбінаціях, проте встановлено обмеження щодо кратності виконання окремих форм роботи, оскільки це дає можливість заохочення студентів до урізноманітнення процесу навчання, використання завдань різного рівня складності, а не механічного здобування балів використанням однієї і тієї ж простішої форми ІСР (табл. 1). Пам'ятати слід про те, що здобуті додаткові бали в сумі не повинні перевищувати 8 балів у модулі «Загальна неврологія» та 12 балів у модулі «Спеціальна неврологія».

Висновки

Таким чином, у запропонованих формах індивідуальної самостійної роботи при вивченні дисципліни «неврологія» враховано особливості «сильних» та «слабких» студентів, що дозволяє підвищити мотивацію останніх до глибокого оволодіння предметом, розвинути творчі здібності, «силь-

них» студентів, а ступенева система оцінювання забезпечує дотримання принципів об'єктивності та прозорості.

Література

1. Лисаченко О.Д. Методичні аспекти та організація самостійної роботи на кафедрі гістології, цитології та ембріології / О.Д. Лисаченко // Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». – 2012. – Т.12, вип.3 (39). – С.184-186.
 2. Стефанович Н.Я. Удосконалення організації самостійної роботи студентів / Н.Я.Стефанович // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових

праць. – 2009. – №1. – С. 156-159.

3. Уйсімбаєва Н. Самостійна робота як ефективний засіб активізації творчої самостійності студентів / Н. Уйсімбаєва // Наукові записки: серія педагогічні науки. – 2009. – вип.87. – С. 171-175.

4. Шляхи підвищення мотивації студентів для покращення якості навчання на кафедрі нейрохірургії і неврології Одеського національного медичного університету / А.С. Сон, В.В. Добровольський, Ю.І. Горанський // Медична освіта. – 2012. – №3. – С. 86-88.

Одержано 30.09.2013 року.

УДК: 371.315+378.147

ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ У СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Н.Я. Іваночко

Івано-Франківський національний медичний університет

ПРОВЕДЕНИЕ ИТОГОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЯ У СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ ХИРУРГИИ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

Н.Я. Иваночко

Ивано-Франковский национальный медицинский университет

CONDUCTING THE FINAL MODULAR TEST IN STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF SURGERY AT THE FACULTY OF DENTISTRY

N.Ya. Ivanochko

Ivano-Frankivsk National Medical University

Резюме. У статті відтворені складові структури Болонського процесу з огляду оцінювання знань студентів під час проведення підсумкового модульного контролю у майбутніх лікарів стоматологів на кафедрі хірургії стоматологічного факультету. Вказані засоби проведення практичних занять із використанням теоретичного опитування, ситуаційних задач та тестового контролю. Показано значення наочності та безпосередньої участі студентів у процесі відпрацювання практичних навиків і вмій. Наведено приклади оцінювання студентів за бальною шкалою із вказанням максимального і мінімального критерію оцінювання знань. Вирішення поставлених до виконання тестових завдань та практичних навиків дає можливість оцінити якість підготовки майбутнього фахівця, а також здатність його самостійно, адаптовано та професійно використовувати їх у практичній діяльності.

Ключові слова: *Болонський процес, студенти, критерії оцінювання.*

Резюме. В статье отображены составляющие слагаемые Болонского процесса в ракурсе оценивания знаний студентов во время проведения итогового модульного контроля у будущих врачей стоматологов на кафедре хирургии стоматологического факультета. Указаны методы проведения практических занятий с использованием теоретического опроса, ситуационных задач и тестового контроля. Показано значение наочности и непосредственного участия студентов в процессе осваивания практических навыков. Приведены примеры оценивания студентов по балльной шкале с указанием максимального и минимального критериев оценивания знаний. Решение поставленных к выполнению тестовых заданий и практических навыков дает возможность оценить качество подготовки будущего специалиста, а также его возможность самостоятельно, адаптировано и профессионально использовать их в практической деятельности.

Ключевые слова: *Болонский процесс, студенты, критерии оценивания.*

Summary. The article focuses on the main structures of the Bologna process in terms of students' knowledge evaluation during the final modular exams in future dentists at the Department of Surgery of the Faculty of Dentistry. It describes the means of giving practical lessons with the use of theoretical surveys, situational problems and tests. The importance of the direct involvement of the students in the process of developing their practical skills is noted. The examples of student assessment scale indicating the maximum and minimum criteria of knowledge assessment are provided. Checking the results of the students' tests and their use of the practical skills makes it possible to assess the quality of the training of the future specialist, and also his or her ability to use the acquired skills and knowledge independently and professionally in practice.

Key words: *Bologna process, students, evaluation criteria.*

У сучасному оточенні освіта України в цілому і вища школа знаходяться в єдиній інтеграції з вимогами європейської спільноти. Вища освіта на сучасному етапі зобов'язана базуватись на новітніх фундаментальних принципах і підходах до організації навчального процесу. Мо-

дернізація і реформування її складових ланок із залученням основних постулатів Болонського процесу сприяють втіленню її в європейський освітній простір [1,2]. Болонський процес- структурне реформування вищої освіти, програм і методів навчання, а також контролю оцінювання нав-